

**İLKÖĞRETİM 7. SINIF FEN VE TEKNOLOJİ ÖĞRETMEN
KILAVUZ KİTABININ ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİNE DAYALI
OLARAK DEĞERLENDİRİLMESİ**

**EVALUATION OF 7th SCIENCE AND TECHNOLOGY TEACHER
GUIDE BOOK ACCORDING TO TEACHERS' OPINION**

Hakan Şevki AYVACI*
Tülay ŞENEL ÇORUHLU**

ÖZET

Bu çalışmanın amacı; Fen ve Teknoloji Öğretmenlerinin ilköğretim 7. sınıf Fen ve Teknoloji Öğretmen Kılavuz Kitabı ile ilgili sahip oldukları görüşleri açığa çıkarmaktır. Çalışmada özel durum yöntemi kullanılmıştır. Çalışmanın örneklemini Trabzon'da çalışmakta olan 10 Fen ve Teknoloji öğretmeni oluşturmuştur. Çalışmada veri toplama aracı olarak yarı yapılandırılmış mülakat soruları kullanılmıştır. Mülakat verilerinin analizinde betimsel analizden faydalanılmıştır. Araştırmanın sonucunda; öğretmenlerin kılavuz kitabı dil anlatım, etkinlik ve ek etkinliklere yer verme yönünden beğendikleri, ölçme ve değerlendirme yönünden ise çeşitli açılardan eleştirdikleri sonucuna ulaşılmıştır. Kılavuz kitaplarda ölçme ve değerlendirme teknikleri hakkında gerekli bilgilendirilmelerin yapılması ve öğretmenlere hizmet içi eğitim etkinliklerinin düzenlenmesi gerektiği öneri olarak sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Öğretmen kılavuz kitabı, fen ve teknoloji öğretmenleri

ABSTRACT

The aim of this study is to emerge science and technology teachers' opinions about 7th science and technology teacher guide book. Case study research method was used in this study. The sample of this study consisted of 10 science and technology teachers working in Trabzon. Semi-structured interview was used for data collection. Descriptive and content analysis were used for data analysis process. At the end of the study; it was found that teachers approve guide books in terms of language-expression and activity-addition activity. Also teachers criticized teacher guide books

* Doç. Dr., Karadeniz Teknik Üniv., Fatih Eğitim Fakültesi, İlköğretim Bölümü, e-posta: hsayvaci@gmail.com

** Arş. Gör., Karadeniz Teknik Üniversitesi, Fatih Eğitim Fakültesi, İlköğretim Bölümü, e-posta: tulaysenel41@yahoo.com

in terms of measurement and assessment. Proposals are presented relate to teachers should be inform about measurement and evaluation techniques in teachers guide book and also in-service education course program should be arrangement for teachers.

Key Words: Teacher guide book, science and technology teachers

1. GİRİŞ

Gelişmekte olan ülkelerde olduğu gibi ülkemizde de öğretim üzerine program geliştirme faaliyetleri sürekli olarak devam etmektedir. Ülkemizde son olarak 2004 yılında program geliştirme çalışmaları ile birlikte yeni Fen ve Teknoloji öğretim programına uygun eğitim öğretim yapılmaya başlanmıştır. Fen ve Teknoloji Dersi Öğretim Programının temel yapısı incelendiğinde yapılandırmacı öğrenme kuramının temel alındığı görülmektedir (MEB, 2006). Eğitim ve öğretim ortamlarında öğretim programlarını uygulamaya geçirecek bireyler ise hiç kuşkusuz öğretmenlerdir. Çağın ihtiyaç duyduğu etkin, üretken, yaratıcı ve problem çözebilen bireylerin yetiştirilmesi için Fen ve Teknoloji öğretmenlerine büyük görevler düşmektedir. Öğretmenlerin bu görevleri düzenli bir şekilde yerine getirebilmelerinde önemli katkıları bulunan ders araç ve gereçlerine ihtiyaçları olmaktadır. Bu ders araç gereçlerinden bir tanesi de 2004 öğretim programının uygulamaya geçirilmesi ile birlikte önem kazanan öğretmen kılavuz kitaplarıdır.

Öğretmen kılavuz kitapları, öğretmenin hazırlıklarını düzenlemesi için oluşturulmuş genel tavsiyeler, uygulama biçimleri, yöntem ve önerileri ile problem çözümlerinden oluşmaktadır (MEB, 2006). Öğretmen kılavuz kitapları öğretmenin yapacağı etkinlikleri hangi sırayla ve nasıl yapacaklarını planlı bir şekilde göstererek kısa zamanda öğrenciye yol gösterilmesini sağlar (Erdoğan, 2007). İyi hazırlanmış öğretmen kılavuzu dersin planlanmasından değerlendirilmesine kadar, bütün öğretim sürecini yönlendirebilir. Öğretmen kılavuz kitapları derse hazırlıklı olmada, planlamada, yöntem seçiminde, dersi işlemede, uygulamada, ölçme ve değerlendirmede öğretmenin temel başvuru kitabı durumundadır.

2004 yılında uygulamaya geçirilen Fen ve Teknoloji öğretim programının temel yapısını teşkil eden yapılandırmacı kuramda öğretmen kılavuz kitapları önem kazanmaya başlamıştır. Sınıf içi öğretim etkinliklerinden, ölçme değerlendirme sürecine kadar çok boyutlu değişimlerin yaşandığı Fen ve Teknoloji öğretim programında öğretmen kılavuz kitabı amacı ve içeriği ile oldukça önemli bir rol oynamaktadır. Yıllardır belli öğretim

alışkanlık ve anlayışına sahip öğretmenlere değişimin niteliğini anlatması bakımından da öğretmen kılavuz kitapları kritik derecede önemlidir.

Bu açıdan 2004 Fen ve Teknoloji öğretim programında oldukça önemli bir yere sahip olan öğretmen kılavuz kitaplarının programın temelinde yatan felsefeye uygun ve bir kılavuz kitapta olması gereken niteliklere sahip olması gerektiği düşünülmektedir. Mevcut literatür incelendiğinde ise Fen ve Teknoloji öğretmen kılavuz kitaplarının öğretmen görüşleri ışığında derinlemesine bir biçimde değerlendirildiği herhangi bir çalışmaya rastlanılmamış, yapılan çalışmaların daha çok Fen ve Teknoloji ders kitaplarının değerlendirilmesi (Demirbaş, 2008; Gücüm & Atmaca, 2007) üzerine odaklandığı görülmektedir. Yürütülen bu çalışma ile birlikte literatürdeki bu eksikliğin giderilmesi amaçlanmaktadır. Bu türden bir çalışmanın yapılması ile birlikte, Fen ve Teknoloji eğitiminde kılavuz kitaplarının rolüne ilişkin önemli ipuçlarının sağlanması, bu sayede öğretmenler için hazırlanacak yazılı materyallerin niteliklerinin belirlenmesi hususunda literatüre önemli katkıda bulunulacağına inanılmaktadır.

Bu çerçevede çalışmanın amacı; Milli Eğitim Bakanlığı tarafından hazırlanan İlköğretim 7. Sınıf Fen ve Teknoloji Dersi Öğretmen Kılavuz Kitabı ile ilgili öğretmenlerin sahip oldukları görüş ve düşünceleri ortaya koymaktır.

2. YÖNTEM

Araştırmada, özel durum yöntemi kullanılmıştır. Bu yöntem örnek olay, vaka çalışmaları gibi farklı şekillerde adlandırılmaktadır. Önceleri sosyoloji ve antropoloji alanlarında sıkça kullanılan bu yöntem, daha sonraki yıllarda eğitim alanında kullanılmaya başlanmıştır (Ekiz, 2003; Çepni, 2007). Özel durum yöntemi, bir olayı derinlemesine incelemeye imkân sağlayan bir yöntemdir. İncelenecek durum bazen bir okul, bir öğrenci, veya bir kişi olabilir (Denscombe, 1998; Wellington, 2000). Bu yöntem bir durumun özelliği ve kompleksliği üzerine odaklanarak (Cohen ve Manion, 1994; Stake, 1995; Çepni, 2007) sınırlı sayıda örneklem grubu ile olay ya da vakanın derinlemesine incelenmesine imkân sağlar. Çepni (2007), kullanılan bu yöntemin kısa zamanda derinlemesine bilgi elde etmede araştırmacılara katkıda bulunacağını vurgulamaktadır. Ayrıca bu yöntemin daha çok nitel araştırma yaklaşımlarının sahip olduğu özellikleri taşıyan bir araştırma yöntemi olduğu da ifade edilmektedir (Çepni, 2007). Nitekim bu çalışmada da İlköğretim 7. Sınıf Fen ve Teknoloji Dersi Öğretmen Kılavuz Kitabı ile

ilgili öğretmenlerin sahip oldukları görüş ve düşüncelerinin ortaya çıkarılması amaçlandığından özel durum yöntemi kullanılmıştır.

2.1 Evren ve Örneklem

Çalışmanın evrenini, Trabzon'da ilköğretim okullarında çalışan Fen ve Teknoloji öğretmenleri oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklem grubu, Trabzon ili kapsamında çalışmakta olan 10 Fen ve Teknoloji öğretmenini kapsamaktadır. Araştırmaya katılan 10 Fen ve Teknoloji öğretmeni A, B, C, D, E, F, G, H, K, L şeklinde harflerle kodlanmıştır.

2.2. Veri toplama aracı

Bu çalışmada, veriler yarı yapılandırılmış mülakat soruları ile elde edilmiştir. Hazırlanan mülakat soruları ile değişen öğretim programının öğretmenler üzerindeki etkileri kılavuz kitap açısından araştırılmış ve öğretmenlerin kılavuz kitap hakkındaki görüşleri araştırılmıştır. Mülakat sorularının kapsam geçerliliğini sağlamak amacıyla sorular uzmanlara incelenmiştir. Mülakat sorularının araştırmanın amacını yansıtıp yansıtmadığı konusunda uzman görüşleri alınmış, amaca uygun olmayan 2 mülakat sorusu atılarak, mülakat formuna son hali verilmiştir. Mülakatlarda öğretmenlere toplam 6 soru yöneltilmiştir. Mülakat sorularının pilot çalışması ayrıca 2 Fen ve Teknoloji öğretmeni ile birlikte gerçekleştirilmiş, pilot çalışmada elde edilen veriler bu araştırmanın bulgularına dahil edilmemiştir.

Öğretmenlerle yapılan mülakatlar yaklaşık olarak 30–40 dakika sürmüş ve mülakat verileri öğretmenlerden de izin alınarak, ses kayıt cihazlarına kaydedilmiştir. Ses kayıt cihazına kaydedilen veriler araştırmacı tarafından kâğıda dökülmüştür. Kâğıda dökülen mülakat verileri mülakata katılan öğretmenlere okutulmuş bu şekilde verilerin güvenilirliğini sağlamak amaçlanmıştır.

2.3. Verilerin analizi

Mülakat verilerinin analizinde betimsel analizden faydalanılmıştır. Betimsel analizde öğretmenlerin mülakat sorularına verdikleri yanıtlar anlamlılık ve önemlilik düzeyi dikkate alınarak analiz edilmiş ve gerekli görülen durumlarda bazı ifadeler tırnak işareti içinde okuyucuya aynen sunulmuştur.

3. BULGULAR

Bu çalışma, Fen ve Teknoloji öğretmenlerinin ilköğretim 7. sınıf Fen ve Teknoloji Öğretmen Kılavuz Kitabı ile ilgili olarak sahip oldukları gö-

rüşleri açığa çıkarmak amacıyla yürütülmüştür. Öğretmenlerle yapılan mülakatlardan elde edilen veriler sırasıyla aşağıda sunulmuştur.

Öğretmen kılavuz kitabını dil ve anlatım yönünden yeterli görüyor musunuz? Eğer varsa eksik gördüğünüz noktalar nelerdir? Açıklayınız. Mülakat sorusuna öğretmenlerin verdikleri yanıtlar aşağıda sunulmuştur.

Öğretmenlerin 9 tanesi öğretmen kılavuz kitabını dil ve anlatım yönünden beğendiklerini, yalnızca 1 öğretmen kılavuz kitabı dil ve anlatım yönünden yetersiz bulunduğunu ifade etmiştir. Bu konu ile ilgili olarak; A öğretmeni 'Kılavuz kitapta kullanılan dil gayet akıcı ve anlaşılır', C öğretmeni 'Kılavuz kitapta kullanılan dil ve anlatım oldukça basit düzeyde, anlaşılmayan ifadelere yer verilmemiş', D öğretmeni 'Kılavuz kitapta kullanılan dil ve anlatımı oldukça beğendim, anlaşılmada her hangi bir problem oluşturduğunu düşünmüyorum', K öğretmeni 'Dil ve anlatım yönünden kılavuz kitabın gayet iyi bir şekilde hazırlandığını düşünüyorum' şeklinde görüşlerini ifade etmişlerdir.

Öğretmen kılavuz kitabını görsel tasarım yönünden yeterli görüyor musunuz? Eğer varsa eksik gördüğünüz noktalar nelerdir? Açıklayınız. Mülakat sorusuna öğretmenlerin verdikleri yanıtlar aşağıda sunulmuştur.

Öğretmenlerden 7 tanesi kılavuz kitabı görsel tasarım yönünden beğendiklerini dile getirirken, 3 öğretmen kılavuz kitabın görsel tasarımını eleştirmişlerdir. Bu konu ile ilgili olarak C öğretmeni; 'Kılavuz kitapta hem ders kitabı hem de çalışma kitabının konu ile ilgili olan sayfasına yer verilmiş, tasarım olarak güzel fakat ders kitabı ile ilgili verilen sayfanın boyutu biraz daha büyütülebilir', D öğretmeni 'Kılavuz kitap, görsel olarak düzgün ve bütünlük oluşturacak şekilde hazırlanmış, her bölüm belli renklerle gösterilmiş, bu da kitabı daha çekici hale getiriyor'; F öğretmeni 'Kılavuz kitap göze hitap edecek şekilde güzel hazırlanmış, tasarımda kullanılan renkler birbiriyle bütün oluşturacak şekilde kullanılmış' şeklinde görüşlerini ifade etmişlerdir.

Öğretmen kılavuz kitabında konuların işlenişinin çalışma kitabı ve ders kitabına uygunluğu konusundaki düşünceleriniz nelerdir? Açıklayınız. Mülakat sorusuna öğretmenlerin verdikleri yanıtlar aşağıda sunulmuştur.

Mülakata katılan öğretmenlerden 9 tanesi öğretmen kılavuz kitabında konuların işlenişinin çalışma kitabına ve ders kitabına uygun olarak hazırlandığını ifade etmişken yalnızca 1 öğretmen bu konu ile ilgili olarak

olumsuz düşüncesini dile getirmiştir. Öğretmen kılavuz kitabında konuların işlenişinin çalışma kitabı ve ders kitabına uygunluğu ile ilgili olarak; B öğretmeni, *‘Öğretmen kılavuz kitabı, ders kitabı ve çalışma kitabına paralel olarak hazırlanmış; kılavuzda biz öğretmenlere yönelik olarak yeterli açıklama ve yönlendirmelerde bulunulmuş’*, C öğretmeni, *‘Kılavuz kitap ders kitabı ve çalışma kitabında yer alan konu sırası ve düzeni temel alınarak hazırlanmış’*, E öğretmeni *‘Kılavuz kitap çalışma kitabı ve ders kitabına paralel olacak şekilde hazırlanmış’* şeklinde düşüncelerini ifade etmişlerdir.

Kılavuzda yer alan etkinliklerin sayısı ve öğrenci seviyesine uygunluğu konusundaki düşünceleriniz nelerdir? Açıklayınız. Sorusuna öğretmenlerin verdikleri cevaplar aşağıda sunulmuştur.

Öğretmenlerden 8’i kılavuzda yer alan etkinlik sayısı ve öğrenci seviyesine uygunluğu konusunda olumlu görüş belirtmişken; 2 öğretmen etkinliklerin sayısı ve öğrenci seviyesine uygunluğu ile ilgili olumsuz görüş belirtmişlerdir. Etkinlik sayısının yeterliliği ve etkinliklerin öğrenci seviyesine uygunluğu ile ilgili olarak; A öğretmeni *‘Kılavuzda yer alan etkinlik sayısı bizim için yeterlidir. Zaten müfredat yoğun olduğundan tüm etkinlikleri sınıf ortamında yapma imkânımız yoktur. Bazı etkinlikleri zamanın yetersiz olması yüzünden yapamıyoruz, fakat etkinlik sayısı yeterlidir. Etkinlikler öğrenci seviyemizde uygun’*, C öğretmeni *‘Etkinlik sayısı oldukça yeterli, kılavuz kitapta ayrıca alternatif etkinliklere de yer verilmiş, ihtiyacımız olduğu zaman onlardan da yararlanıyoruz. Müfredat yoğun olduğundan tüm etkinlikleri de yetiştiremiyoruz. Etkinlikler öğrencilerin anlayıp, yapabileceği türden etkinlikler olduğundan etkinliklerin öğrenci seviyesine uygun olduğunu düşünüyorum’*, F öğretmeni *‘Etkinlik sayısı oldukça yeterli hatta kılavuz kitapta alternatif etkinliklere de yer verilmiş; etkinlikler, öğrencilerin yapabileceği etkinliklerden oluşmaktadır’*, G öğretmeni ise *‘Etkinlik sayısının yeterli olduğunu düşünmüyorum. Zayıf öğrenci seviyesine uygun alternatif etkinliklere de yer verilmeliydi. Etkinliklerin öğrenci seviyeme çok da uygun olduğunu düşünmüyorum. Sınıf seviyem oldukça düşük’* şeklinde görüşlerini ifade etmişlerdir.

Kılavuz kitapta yer alan etkinliklerin öğrencilerin bireysel farklılıklarına uygunluğu konusundaki düşünceleriniz nelerdir? Açıklayınız. Mülakat sorusuna öğretmenlerin vermiş oldukları yanıtlar aşağıda sunulmuştur.

Öğretmenlerden 7'si kılavuz kitapta yer alan etkinliklerin öğrencilerin bireysel farklılıklarına uygun şekilde hazırlandığını ifade ederken, 3 tanesi bu şekilde düşünmediklerini ifade etmiştir. Bu konu ile ilgili olarak; B öğretmeni *'Kılavuz kitapta öğrencilerin bireysel farklılıklarına göre farklı etkinliklere yer verilmiş'*, D öğretmeni *'Kılavuz kitapta alternatif etkinlik adı altında farklı öğrenci seviyelerine uygun etkinliklere yer verilmiş'*, H öğretmeni *'Kılavuz kitapta farklı seviyedeki öğrencilere uygun olarak hazırlanmış etkinliklere yer verilmiş'*, şeklinde düşüncelerini ifade ederken, K öğretmeni *'Kılavuz kitapta öğrencilerin bireysel farklılıkları temel alınarak oluşturulmuş etkinlik sayısı yok denecek kadar az, etkinlikler benzer öğrenci seviyelerine uygun olarak hazırlanmıştır'* şeklinde görüşlerini dile getirmiştir.

Kılavuz kitapta ölçme-değerlendirmeye yönelik önerilen etkinliklerin sayısı ve öğrenci seviyesine uygunluğu konusundaki düşünceleriniz nelerdir? Açıklayınız. Sorusuna öğretmenlerin verdikleri yanıtlar aşağıda sırası ile sunulmuştur.

Öğretmenlerden 6'sı kılavuz kitapta ölçme-değerlendirme teknikleri ile ilgili yeterli sayıda etkinliğe yer verildiğini ve etkinliklerin öğrenci seviyesine uygun etkinlikler olduğunu dile getirirken, 4 öğretmen bu konuda olumsuz yönde görüş belirtmiştir. Öğretmenlerin kılavuz kitapta yer alan ölçme-değerlendirme teknikleri ile ilgili olarak yeterli açıklamalara yer verilmemesinden şikâyet ettikleri görülmüştür. Bu konu ile ilgili olarak; B öğretmeni *'Ölçme değerlendirme ile ilgili hangi performans ve proje ödevlerini verebileceğimiz kılavuzda yer almış nasıl değerlendireceğimiz ve puanlandıracağımız konusunda çok fazla bilgiye yer verilmemiş'*, K öğretmeni *'Kılavuz kitapta ölçme-değerlendirme teknikleri ile ilgili yeterli sayıda ödev örnekleri verilmiş, fakat biz tam olarak bu ödevlerin nasıl değerlendirileceğini bilmediğimizden sıkıntı yaşıyoruz, kılavuzda da değerlendirmede ne yapacağımız ile ilgili de tam olarak bir açıklama yapılmamış'*, L öğretmeni *'Kılavuz kitapta ölçme-değerlendirme teknikleri ile ilgili yeterli sayıda ve öğrenci seviyesine uygun etkinliğe yer verilmiş, fakat kullanılacak ölçme-değerlendirme tekniğinin nasıl değerlendirileceği konusunda her hangi bir açıklamada bulunulmamıştır'* şeklinde görüşlerini ifade etmişlerdir.

4. TARTIŞMA ve SONUÇLAR

Bu çalışma, Fen ve Teknoloji öğretmenlerinin öğretmen kılavuz kitabı ile ilgili sahip oldukları görüşleri tespit etmek amacıyla yürütülmüştür. Araştırmada elde edilen verilerin tartışılması ve ulaşılan sonuçlar aşağıda sırasıyla verilmiştir.

Öğretmenlerin % 90'ı öğretmen kılavuz kitabında kullanılan dil ve anlatım özelliklerini akıcı ve anlaşılır bulduklarını ifade etmişlerdir. Nitekim A öğretmenin 'Kılavuz kitapta kullanılan dil gayet akıcı ve anlaşılır' ve C öğretmenin 'Kılavuz kitapta kullanılan dil ve anlatım oldukça basit düzeyde, anlaşılmayan ifadeler yer verilmemiş' şeklindeki düşüncelerinden kılavuz kitabın dil ve anlatım yönünden öğretmenlere hitap edecek şekilde hazırlandığı söylenebilir. Benzer şekilde öğretmenlerin % 70'inin kılavuz kitabın tasarımını beğendikleri kitabın görsel tasarımını eleştiren 3 öğretmenin de kılavuz kitapta yer alan ders kitabı sayfasının küçük olmasından ve okuyamadıklarından şikâyet ettikleri görülmüştür. Buradan öğretmenlerin büyük çoğunluğunun kılavuz kitabın görsel tasarımını beğendikleri sonucuna ulaşılabilir.

Öğretmenlerin % 90'ı öğretmen kılavuz kitabında yer alan konu başlıklarının ve alt başlıklarının çalışma kitabı ve ders kitabına paralel bir şekilde hazırlandıklarını dile getirmişlerdir. C öğretmenin 'Kılavuz kitap ders kitabı ve çalışma kitabında yer alan konu sırası ve düzeni temel alınarak hazırlanmıştır' şeklindeki düşüncesinden de kılavuz kitabın ders kitabı ve çalışma kitabı ile bir bütün oluşturacak şekilde hazırlandığı düşüncesi ortaya çıkmaktadır. Nitekim MEB (2006)'da program düzenlenirken programa uygun olarak hazırlanan öğretmen kılavuz kitabı, çalışma kitabı ve ders kitabında konuların birbirine paralel olarak işlenmesine imkân sağlaması gerektiği belirtilmiştir. Buradan öğretmen kılavuz kitabının ders kitabı ve çalışma kitabında yer alan konu başlıklarına paralel olarak hazırlandığı sonucuna ulaşılmaktadır.

Öğretmenlerden % 80'i kılavuz kitapta yer alan etkinliklerin sayısının yeterliliği ve öğrenci seviyesine uygunluğu konusunda olumlu görüş belirtmişlerdir. Bu konu ile ilgili olarak; A öğretmenin 'Kılavuzda yer alan etkinlik sayısı bizim için yeterlidir. Zaten müfredat yoğun olduğundan tüm etkinlikleri sınıf ortamında yapma imkânımız yoktur. Bazı etkinlikleri zaman sıkıntısından yapamıyoruz, fakat etkinlik sayısı yeterli. Etkinlikler öğrenci seviyemize uygundur' şeklindeki görüşünden de kılavuz kitapta öğrenciler için yeterli sayıda etkinliğe yer verildiği söylenebilir. Nitekim MEB (2006)'da Fen ve Teknoloji öğretmen kılavuz kitaplarının

etkinlik açısından zengin olduğu ve öğrenci bireysel farklılıklarına uygun olarak hazırlanmış ek etkinliklere yer verildiği ifade edilmektedir. Öğretmen kılavuz kitabının etkinlik ve alternatif etkinliklere yer verme açısından zengin bir içeriğe sahip olduğu sonucuna ulaşılabılır.

Öğretmenlerin % 70'i kılavuz kitabın bireysel farklılıklar açısından yeterince uygun olduğunu ve kılavuz kitapta farklı zekâ alanlarına sahip öğrencilere uygun değişik etkinliklere yer verildiğini dile getirmişlerdir. Nitekim MEB (2006), tarafından geliştirilen öğretim programının temelini yapısal ve çoklu zeka kuramları oluşturmakta, programda öğrencilerin bireysel farklılıklarına daha çok önem verilmektedir. Kaptan (2005), tarafından Fen ve Teknoloji öğretim programının değerlendirildiği bir çalışmada programda öğrencilerin bireysel farklılıklarına önem verildiği görülmektedir. Bu bakımdan ilköğretim 7. sınıf Fen ve Teknoloji öğretmen kılavuz kitabının programının temel yapısı dikkate alınarak, öğrencilerin bireysel farklılıklarının olduğu ilkesi temel alınarak hazırlandığı sonucuna ulaşılabılır.

Öğretmenlerden %60'ı kılavuz kitapta ölçme-değerlendirme teknikleri ile ilgili yeterli sayıda etkinliğe yer verildiğini ve etkinliklerin öğrenci seviyesine uygun olduğunu söyledikleri fakat bütün öğretmenlerin kılavuz kitapta yer alan ölçme-değerlendirme teknikleri ile ilgili olarak yeterli açıklamalara yer verilmemesinden dolayı şikâyet ettikleri görülmüştür. B öğretmeninin *'Ölçme değerlendirme ile ilgili hangi performans ve proje ödevlerini verebileceğimiz kılavuzda yer almış, nasıl değerlendireceğimiz ve puanlandıracağımız konusunda çok fazla bilgiye yer verilmemiş'* şeklindeki düşüncesinden öğretmenlerin kılavuzda uygulanması istenen ölçme-değerlendirme teknikleri ile ilgili olarak açıklamalara ihtiyaç duydukları ve kılavuz kitabın ölçme değerlendirme teknikleri ile ilgili yeterli miktarda açıklamaya yer vermediği söylenebilir. Öğretmenlerin bu şekilde düşünmeleri, kılavuz kitapta ölçme değerlendirme ile ilgili yeterli bilgilendirilmenin yapılmamış olması ile ilişkilendirilebilir. Bakar, Keleş ve Koçakoğlu (2009), 6. sınıf ders kitap setleriyle ilgili öğretmen görüşlerini araştırmış ve araştırmanın sonucunda kitapları ölçme ve değerlendirme araçlarının kullanılması açısından öğretmenlerin eleştirdiklerini ve kitapta ölçme ve değerlendirme ile ilgili bilgilendirici bölümlere yer verilmesi gerektiği sonucuna ulaşmışlardır. Buradan daha önce geleneksel yolla değerlendirme yapan öğretmenlerin değerlendirmeyi sürece yaymakta sıkıntı yaşadıkları görülmektedir. Bu bakımdan öğretmenlerin büyük çoğunluğu yeni programın ölçme değerlendirme açısından öğretmen beklentilerini karşılamadığı görüşünü paylaşmaktadırlar. Yeni öğretim programında köklü değişimlerin

meydana geldiği bu köklü değişimlerden bir tanesinin de ölçme değerlendirme alanında olduğu bilinmektedir. Program, önceki programlarda yer alan geleneksel ölçme değerlendirme tekniklerinden farklı olarak alternatif ölçme değerlendirme tekniklerinin kullanılması üzerine odaklanmaktadır. Fakat mevcut literatür incelendiğinde ise öğretmenlerin programda yer alan alternatif ölçme değerlendirme teknikleriyle ilgili bilgi ve becerilerinin yeterli miktarda olmadığını göstermektedir (Ercan ve Altun, 2005; Erdemir, 2007; Gömleksiz, 2005; Kaptan, 2005; Kılıç, 2005; Şekel, 2007; Şenel, 2008; Şenel Çoruhlu, Er Nas ve Çepni, 2008; Yaşar ve ark., 2005). Öğretmenlerin yeni olan bu tekniklerle ilgili yeterli düzeyde bilgi beceri sahibi olmaması, kılavuzda yer alan teknikleri kullanmalarını sınırlandırmaktadır. Ercan ve Altun (2005), Fen ve Teknoloji öğretim programı ile ilgili öğretmenlerin ölçme değerlendirme tekniklerini kullanmada problem yaşadıklarını ifade etmişlerdir. Benzer şekilde Şenel Çoruhlu, Er Nas ve Çepni (2008), bir çalışmada öğretmenlerin alternatif ölçme değerlendirme tekniklerini kullanmada bilgi ve beceri eksikliğinden problemlerle karşılaştıklarını ve hizmet içi eğitime ihtiyaç duyduklarını ortaya çıkarmışlardır. Buradan alternatif ölçme değerlendirme teknikleri hakkında bilgi, beceri sahibi olmadıklarından dolayı öğretmenlerin kılavuz kitapta yer alan ölçme değerlendirme tekniklerinden yararlanamadıkları sonucuna ulaşılabilir.

5. ÖNERİLER

Araştırma kapsamında aşağıda verilen öneriler sunulabilir.

1) Fen ve Teknoloji Öğretmen Kılavuz Kitabı öğretmenlerin bilgi ihtiyaçlarını giderici nitelikte hazırlanmalı, kılavuz kitapta performans ödevi ve proje ödevi gibi ölçme ve değerlendirme teknikleri hakkında sadece verilebilecek ödev örnekleri yer almamalı, aynı zamanda bu ödevlerin nasıl değerlendirileceği konusunda ayrıntılı bilgiler verilmelidir.

2) Öğretmenlerin alternatif ölçme değerlendirme teknikleri konusunda bilgi ve beceri gelişimleri üzerine katkıda bulunacak hizmet içi eğitim etkinlikleri düzenlenmelidir.

3) Bu çalışmada Milli Eğitim Bakanlığı tarafından hazırlanan ilköğretim 7. sınıf fen ve teknoloji öğretmen kılavuz kitabının öğretmen görüşleri doğrultusunda değerlendirilmiştir. Benzer şekilde diğer yayın kuruluşlarının yayınlamış oldukları kılavuz kitaplar incelenerek eksiklikler tespit edilebilir. Benzer şekilde bu çalışma geniş örneklem gruplarının katılımıyla 6. ve 8. sınıf düzeyleri için de gerçekleştirilebilir.

4) Milli Eğitim Bakanlığı tarafından hazırlanan ilköğretim 7. sınıf Fen ve Teknoloji öğretmen kılavuz kitabı özellikle ölçme-değerlendirme ile ilgili gerekli açıklamalara yer verilerek tekrar düzenlenerek basılabilir.

5) Öğretmenlere yalnızca kılavuz kitaplar verilmemeli, ayrıca öğrenme ortamlarında karşılaştıkları problemleri çözebilmelerinde katkıda bulunabilecek interaktif danışma sistemleri oluşturulmalıdır.

6. KAYNAKÇA

- Bakar, E. Keleş, Ö., Koçakoğlu, M. (2009), Öğretmenlerin MEB 6. sınıf Fen ve Teknoloji dersi kitap setleriyle ilgili görüşlerinin değerlendirilmesi, *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 10(1), 41-50.
- Çepni, S., (2007). Araştırma ve Proje Çalışmalarına Giriş, Üçüncü Baskı, Trabzon.
- Cohen, L., Manion, L. (1994). Research Methods In Education, Fourth Edition, Rutledge, Newyork.
- Demirbaş, M (2008). İlköğretim 6. sınıf fen ve teknoloji ders kitaplarının belirli değişkenler bakımından incelenmesi, *D.Ü.Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*, 11, 53-68.
- Denscombe, M. (1998). The Good Research Guide for Small-Scale Social Research Projects, Open University Press, Buckingham.
- Eğitim Programları ve Öğretim Alanı Profesörler Kurulu (EPÖAPK) (2005). İlköğretim 1-5. Sınıflar Öğretim Programlarını Değerlendirme Toplantısı (Eskişehir) Sonuç Bildirisi
- Ekiz, D. (2003). Eğitimde Araştırma Yöntem ve Metotlarına Giriş: Nitel, Nicel ve Eleştirel Kuram Metodolojileri, Anı Yayıncılık, Ankara.
- Ercan, F., Altun, S.A., (2005). İlköğretim Fen ve Teknoloji Dersi 4. ve 5. Sınıflar Öğretim Programına İlişkin Öğretmen Görüşleri, Eğitimde Yansımalar: VII Yeni İlköğretim Programlarını Değerlendirme Sempozyumu, Bildiriler Kitabı, 311-319.
- Erdemir, Z. A., (2007). İlköğretim ikinci kademe öğretmenlerinin ölçme değerlendirme tekniklerini etkin kullanabilme yeterliklerinin araştırılması (Kahramanmaraş Örneği), Yüksek Lisans Tezi, Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kahramanmaraş.
- Erdoğan, T. (2007). İlköğretim 3. sınıf Türkçe dersi öğretmen kılavuz kitabı ve öğrenci çalışma kitabının yapılandırmacı yaklaşıma uygunluğu, *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 11(8), 163-172.

- Gömlüksiz, M. N., (2005). Yeni ilköğretim programının uygulamadaki etkililiğinin değerlendirilmesi, *Kuramdan Uygulamaya Eğitim Bilimleri Dergisi*, 5(2), 339-384.
- Gömlüksiz, M., Yaşar, Ş., Sağlam, M., Hakan, A., Sözer, E., Gözütok, D., Saylan, N., Battal, N., Yıldırım, G., Kaya, Z., Ulusoy, A., Aksu, M., Yıldırım, A. (2005). İlköğretim 1-5. sınıflar öğretim programlarını değerlendirme toplantısı (Eskişehir) sonuç bildirisi *İlköğretim On-line*, 5(1), 1-8.
- Gözütok, D., Akgün, Ö. E., Karacaoğlu, C., (2005). Yeni İlköğretim Programlarının Uygulanmasına Öğretmenlerin Hazırlanması. Eğitimde Yansımalar: VIII Yeni İlköğretim Programlarını Değerlendirme Sempozyumu, Bildiriler Kitabı, 17-40.
- Gücüm, B., Atmaca, S. (2007). İlköğretim II. Kademe Fen ve Teknoloji Ders Kitapları Hakkında Öğretmenlerin Görüşleri I. Ulusal İlköğretim Kongresi, Hacettepe Üniversitesi, Ankara.
- Kaptan, F., (2005). Fen ve Teknoloji Dersi Öğretim Programlarıyla İlgili Değerlendirme. Eğitimde Yansımalar: VIII Yeni İlköğretim Programlarını Değerlendirme Sempozyumu, Bildiriler Kitabı, 283-298.
- Kılıç, M., (2005). Öğretmenin Rolü ve Görevlerine İlişkin Görüşlerin Yeni İlköğretim Programı Çerçevesinde Değerlendirilmesi, Eğitimde Yansımalar: VIII, Yeni İlköğretim Programlarını Değerlendirme Sempozyumu, Bildiriler Kitabı, 41-50.
- Milli Eğitim Bakanlığı Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı (2006). İlköğretim Fen ve Teknoloji Dersi (6, 7, 8. Sınıflar) Öğretim Programı. MEB, Ankara.
- Stake, R. E. (1995). *The Art Of Case study Research*, Thousand Oaks,CA: Sage.
- Şekel, S., (2007). Yeni Fen ve Teknoloji öğretim programının öğretmen görüşleri ışığında değerlendirilmesi; (Gümüşhane İli Örneği) , Yüksek Lisans Tezi, KTÜ, Fen Bilimleri Enstitüsü, Trabzon.
- Şenel, T. (2008). Fen ve Teknoloji öğretmenleri için alternatif ölçme ve değerlendirme tekniklerine yönelik bir hizmet içi eğitim programının etkililiğinin araştırılması, Yüksek lisans Tezi, Karadeniz Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Trabzon.
- Şenel Çoruhlu, T., Er Nas, S., Çepni, S., (2008). Fen ve teknoloji öğretmenleri için alternatif ölçme ve değerlendirme tekniklerine yönelik bir hizmet içi eğitim programından yansımalar: Trabzon örneği, *Necatibey Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2(2), 1-22.
- Wellington, J. (2000). *Educational Research, Contemporary Issues and Practical Approaches*. Continuum, London.

Yaşar, Ş., Gültekin, M., Türkkan, B., Yıldız, N., Girmen, P. (2005). Yeni İlköğretim Programlarının Uygulanmasına İlişkin Sınıf Öğretmenlerinin Hazır bulunuşluk Düzeylerinin ve Eğitim Gereksinimlerinin Belirlenmesi (Eskişehir İli Örneği), Eğitimde Yansımalar: VIII Yeni İlköğretim Programlarını Değerlendirme Sempozyumu, Bildiriler Kitabı, 51-63.

* * * *